

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА АРХЕОЛОГІЇ, ЕТНОЛОГІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету історії та міжнародних відносин

/Віталій АНДРЕЙКО/

«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Освітня програма
Статус дисципліни
Мова навчання

перший (бакалаврський)
03 Гуманітарні науки
034 Культурологія
Культурологія
обов'язкова
українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання культурологічних дисциплін» для здобувачів **першого (бакалаврського) рівня** вищої освіти галузі знань **03 Гуманітарні науки**, спеціальності **034 Культурологія**, освітньої програми «Культурологія».

Розробник: Росул Т. І., к.мист., доцент кафедри археології, етнології та культурології ФІМВ

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри археології, етнології та культурології

протокол № 11 від «9» червня 2023 р.

Завідувач кафедри Надія КЕРЕЦМАН

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин протокол № 8 від «30» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії Світлана МИШКО

© Росул Т. І., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3,5	<i>Рік підготовки:</i>	
Загальна кількість годин – 105	4	5
Кількість модулів – 2	<i>Семестр</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання – 6	7	9
	<i>Лекції</i>	
	32	12
	<i>Практичні, семінарські</i>	
Аудиторних – 3		
Самостійної роботи студента – 3	20	4
Вид підсумкового контролю – іспит	<i>Лабораторні</i>	
	-	-
Форма підсумкового контролю – усна	<i>Самостійна робота</i>	
	53	89

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання культурологічних дисциплін у школі» є оволодіння методологічним інструментарієм проблематики сучасних культурологічних досліджень у формах, придатних для педагогічного викладу; формування умінь, навичок та розвиток здатностей, пов'язаних з виконанням професійних завдань культуролога-викладача; вміння актуалізувати вивчене, знаходити в ньому імпульси для власних мистецьких та професійних пошуків.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів культурології, а також характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК – 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК – 2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК – 4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК – 7 Здатність працювати автономно.

Фахові компетентності:

- ФК - 1 Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію;
- ФК - 2 Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах;
- ФК - 3 Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів;
- ФК - 5 Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства;
- ФК - 8 Здатність створювати аналітичні звіти, розробляти рекомендації та генерувати проекти (культурно-мистецькі, художні та дозвілєві) щодо об'єктів професійної діяльності, використовуючи актуальну нормативну основу;
- ФК - 10 Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології;
- ФК – 12 Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

3.ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання культурологічних дисциплін у школі» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 13 Культура повсякдення
- ОК 04 Основи матеріальної культури
- ОК 15 Соціальна (культурна) антропологія
- ОК 29 Релігійно-культурні традиції на теренах України
- ОК 01 Вступ до спеціальності
- ОК 19 Культура середньовічної Європи
- ОК 20 Культура середньовічної України
- ОК 21 Культура середньовічного Сходу
- ОК 24 Культура Відродження
- ОК 27 Культура раннього модерну
- ОК 28 Культура ранньомодерної України
- ОК 31 Культурна спадщина Закарпаття

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Методика викладання культурологічних дисциплін у школі», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.	ПРН-5
Уміти інтерпретувати мистецькі твори з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту	ПРН – 8
Презентувати знання про культуру відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти.	ПРН - 13

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Методика викладання культурологічних дисциплін у школі»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Уміти орієнтуватись у предметному полі дослідження культурологічних дисциплін та масивному обсязі навчальної, наукової, літератури з культурологічної проблематики;	ПРН – 5
Уміти ініціювати дискусійні обговорення щодо представленого матеріалу, що дозволяє формувати та коригувати власну викладацьку майстерність та особистий стиль.	ПРН – 8
Уміти визначати цілі й завдання викладання культурологічних дисциплін, відбирати, аналізувати, коментувати, узагальнювати, наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру у відповідності із цілями уроків та позаурочних занять, проводити різні типи уроків та занять	ПРН – 13

5.ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: залік, тести, реферати, презентації; командні проєкти.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступи на семінарських заняттях, виконання практичних завдань тощо. Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань на практичних заняттях, захисту реферату, презентації.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота. Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	T11	52	100
8	8	8	8	8	8		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	кількість	Максимальна к-ть балів (сумарна)	кількість	Максимальна к-ть балів (сумарна)
Практичні (семінарські заняття)	3	30	3	30
Складання плану уроку, доповідь, презентація чи результати неформального навчання	1	20	1	18
Модульна контрольна робота	1	50	1	52
Разом		100		100

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- активність та результативність роботи на практичних заняттях;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуальної роботи.

Здобувачам пропонується самостійна робота у вигляді навчання за програмою неформальної освіти за допомогою дистанційних тренінгів, курсів, семінарів, вебінарів, майстер-класів тощо:

- «Академічна добросовісність: онлайн курс для викладачів» на платформі Prometheus:

<https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/coursev1:Prometheus+AI101+2021/T2/home>

- «Особисте і суспільне у призмі класичних текстів» на платформі ВУМ online: <https://vumonline.ua/course/classical-works-influence-on-modern-society/>

- «Креативне мислення» на платформі ВУМ online: <https://vumonline.ua/course/creative-thinking/>

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Виконання модульної контрольної роботи передбачає тестові завдання та письмові відповіді на питання. За кожну правильну відповідь на 1 тестове завдання виставляється 2 бали. Відповіді другого рівня складності оцінюються по 5 балів. Правильна відповідь на питання третього рівня складності – 20 балів.

До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які відвідали не менше 90% аудиторних занять і отримали не менше 60% від можливої кількості балів за поточну роботу.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Кількість балів	Оцінка за національною шкалою (іспит)	Критерії знань
A	90 – 100	Відмінно	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
B	82-89	Добре	Студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або не з практичного
C	74-81	Добре	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
D	64-73	Задовільно	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки
E	60-63	Задовільно	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

FX	35-59	Незадовільно	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
F	0-34	Незадовільно	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Методика організації навчального процесу з культурологічних дисциплін

Тема 1. Зміст і завдання курсу. Навчально- методичне забезпечення з культурологічних дисциплін

Роль предметів «Художня культура», «Мистецтво», «Етика» у системі загальної шкільної освіти, у різнобічному і гармонійному естетичному розвитку учнів, у формуванні їх світогляду, художнього смаку та набуття знань про культуру. Вияв у процесі вивчення предметів зв'язків культури, мистецтва з життям людей та їх соціальна функція. Засвоєння змісту предметів як мета навчання і як засіб загального і естетичного розвитку учнів.

Творчий підхід до реалізації навчальної програми у конкретних умовах із врахуванням кваліфікації і особистого досвіду викладача. Основні вимоги до планування педагогічного процесу. Призначення перспективного планування, порядок складання календарно-тематичних планів. Значення робочих планів викладача як один із засобів організації педагогічного процесу. Основні етапи та конкретний зміст підготовки викладача до уроків.

Функції навчальних посібників у шкільному навчанні. Навчальні посібники як носії змісту навчання і дидактичний засіб, що сприяє його засвоєнню.

Зміст і структура підручників: текст, ілюстрації, запитання і завдання, списки основних художніх творів. Призначення підручників, їх використання у класній і домашній роботі. Навчання учнів самостійній роботі з книгою вдома: проробляння тексту – його осмислення і часткове запам'ятовування, пошуки відповідей на поставлені запитання, виконання практичних завдань.

Творче ставлення викладача до використання навчальної книги. Індивідуальний стиль викладання й необхідність роботи за єдиними навчальними посібниками.

Тема 2. Урок художньої культури та його особливості

Груповий урок як основна форма навчальної роботи. Комплектування груп. Керівна роль вчителя на уроці, активність учнів у засвоєнні змісту матеріалу. Урок повинен містити повторення пройденого матеріалу що вивчався на попередньому уроці, вивчення нового матеріалу, прослуховування музики, закріплення знань та визначення домашнього завдання як основа структури уроку. Загальнодидактичні та спеціальні вимоги до уроку художньої літератури. Система уроків. Типи уроків.

Тема 3. Дидактичні принципи викладання художньої культури

Загальнодидактичні принципи при вивченні художньої культури і специфіка їх прояву. Інтеграція на уроках мистецтва. Історичний підхід при вивченні художньої культури. Принцип опори на творчий метод. Принцип формування знань і вмінь в опорі на закони мистецтва. Принцип умотивованості й принцип проблемності при вивченні художньої культури. Зміст принципу зв'язку з життям. Специфіка вибору художніх творів і методик їх вивчення з урахуванням принципу зв'язку з життям. Реалізація культурологічного принципу. Відбиття принципу зв'язку з життям у змісті програми предмету «Мистецтво». Принципи навчання: науковість, систематичність, послідовність, доступність, наочність, історизм тощо, які визначають ефективність навчання. Необхідність нетрадиційних принципів: народоналежності, етнічності, краєзнавчого.

Специфіка ознайомлення учнів з різними видами мистецтва. Види самостійної творчої діяльності учнів по сприйняттю художніх творів. Завдання, спрямовані на розвиток асоціативного мислення учнів, у процесі сприйняття художніх творів і самостійної творчої діяльності. Засоби художньої виразності в мистецтві і їх використання у викладанні художньої культури.

Тема 4. Основні методи викладання культурологічних дисциплін

Особливості використання різноманітних методів викладання в залежності від теми уроку, змісту навчального матеріалу, вікових особливостей учнів та майстерності вчителя, стилю та умов праці. Ефективність словесних методів роботи: бесіда, інформування, дослідження, розповідь, робота з першоджерелами, запис та вивчення фольклору, тощо. Особливості використання наочності.

Застосування необхідних методів навчання: наочних, практичних, репродуктивних, проблемно-пошукових, логічних, а також методів національного утвердження, відродження звичаїв та обрядів.

Організація навчального процесу як сукупність прийомів навчання. Реалізація загальнодидактичних прийомів у їх сукупності.

Тема 5. Календарно-тематичне планування уроків

Календарно-тематичне планування як необхідна умова цілеспрямованого розвитку навчального процесу. Конкретизація навчальної програми в календарно-тематичному плані. Умови й чинники, що визначають зміст і

характер календарно-тематичного плану: специфіка навчального закладу, обсяг годин, вікова категорія учнів, концептуальна основа курсу, стан бібліотечного фонду, технічних засобів навчання і т.д. Структура й зміст календарно-тематичного плану.

Основні вимоги до складання й оформлення поурочного плану.

Модуль 2. Методика організації позаурочної роботи

Тема 6. Інтерактивні методи навчання художньої культури

Поняття про методи і прийоми навчання. Класифікації методів навчання як педагогічна проблема. Характеристика методів навчання. 5. Специфічні прийоми навчання мистецтву. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання для реалізації освітньо-виховних завдань.

Поняття інтеракції в науково-методичній літературі. Класифікація інтерактивних методів навчання. Характеристика інтерактивних методів (кооперативне навчання, колективне, групове навчання, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, імітаційні та неімітаційні методи). Особливості технології інтерактивного уроку. Моделі інтерактивного навчання. Упровадження інтерактивних методів у практику навчання художньої культури.

Тема 7. Методика організації та проведення пізнавальних ігор з культурологічних дисциплін

Методи стимулювання навчальної діяльності учнів спрямовані на формування позитивних мотивів учіння, що стимулюють пізнавальну активність і сприяють збагаченню навчальною інформацією. Класифікація педагогічних ігор. Основні функції ігор. Загальна структура навчального процесу при використанні гри. Цілі використання ігор на практиці. Основні структурні компоненти дидактичної гри: ігровий задум, правила, ігрові дії, пізнавальний зміст або дидактичне завдання, обладнання, результат гри.

Ігри навчальні, контролюючі, узагальнюючі.

Тема 8. Методика організації факультативних занять з культурологічних дисциплін

Загальна характеристика факультативних занять. Мета та зміст проведення теоретичних, практичних і комбінованих факультативних занять. Основні форми організації навчального процесу на факультативних заняттях: бесіди, лекції, практичні заняття та семінари. Фронтальні, індивідуальні та групові форми роботи на факультативних заняттях. Особливості проведення факультативних занять. Структура авторської програми факультативу.

Тема 9. Олімпіада культурологічної спрямованості

Мета й завдання олімпіад в культурологічній підготовці учнів. Олімпіада як нива для експериментальної діяльності педагога. Поетапна організація

олімпіад. Конкурс як форма навчання. Мета конкурсної діяльності. Методика підготовки завдань для олімпіад і конкурсів у школі.

Тема 10. Позашкільні фахові заходи з культурологічної підготовки

Зв'язок позашкільної роботи з роботою в класі. Організація, зміст та принципи позаурочної роботи вчителя. Основні напрямки позаурочної роботи в контексті вивчення дисциплін художньої культури. Форми і методи організації занять, впровадження позаурочної діяльності учнів.

Методика проведення масових і групових форм роботи (ігор, мандрівок, вікторин). Залучення сім'ї, громадськості до навчально-виховного процесу. Організація творчих гуртків. Упорядкування та збереження пам'ятників матеріальної та духовної культури українського народу.

Тема 11. Шкільний кабінет культурологічної спрямованості

Основні завдання та зміст роботи кабінету предметів художньо-естетичного циклу. Вимоги до безпечної експлуатації кабінету предметів художньо-естетичного циклу. Обладнання кабінету художньо-естетичного циклу. Організація роботи кабінету предметів художньо-естетичного циклу. Оформлення навчальних кабінетів.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1. Методика організації навчального процесу з культурологічних дисциплін						
Тема 1. Зміст і завдання курсу. Навчально-методичне забезпечення з культурологічних дисциплін	7	2				5
Тема 2. Урок художньої культури та його особливості.	9	2	2			5
Тема 3. Дидактичні принципи викладання художньої культури.	9	2	2			5
Тема 4. Методи викладання культурологічних дисциплін	11	4	2			5
Тема 5. Календарно-тематичне планування	12	4	2			6
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	50	14	10			26

Модуль 2. Методика організації позаурочної роботи						
Тема 6. Інтерактивні методи навчання художній культурі	11	4	2			5
Тема 7. Методика організації та проведення пізнавальних ігор з культурологічних дисциплін	10	4	2			4
Тема 8. Методика організації факультативних занять з культурологічних дисциплін.	8	4				4
Тема 9. Олімпіада культурологічної спрямованості.	9	2	2			5
Тема 10. Позашкільні фахові заходи з культурологічної підготовки.	9	2	2			5
Тема 11. Шкільний кабінет культурологічної спрямованості.	6	2				4
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	55	18	10			27
Разом за семестр	105	32	20			53

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Тема 1. Зміст і завдання курсу. Навчально-методичне забезпечення з культурологічних дисциплін	10	2				8
Тема 2. Урок художньої культури та його особливості.	10	2				8
Тема 3. Дидактичні принципи викладання художньої культури.	10	2				8
Тема 4. Методи викладання культурологічних дисциплін	12	2	2			8
Тема 5. Календарно-тематичне планування	10		2			8
Тема 6. Інтерактивні методи навчання художній культурі	10	2				8
Тема 7. Методика організації та проведення пізнавальних ігор з культурологічних дисциплін	10	2				8

Тема 8. Методика організації факультативних занять з культурологічних дисциплін.	8					8
Тема 9. Олімпіада культурологічної спрямованості.	9					9
Тема 10. Позашкільні фахові заходи з культурологічної підготовки.	8					8
Тема 11. Шкільний кабінет культурологічної спрямованості.	8					8
Разом за семестр	105	12	4			89

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість год.	
		денна	заочна
1	Структура календарно-тематичного планування уроків художньої культури.	2	
2	Дидактичні принципи викладання художньої культури.	2	
3	Методи викладання культурологічних дисциплін	2	2
4	Календарно-тематичне планування	2	2
5	Модульна контрольна робота 1	2	
6	Інтерактивні методи навчання художній культурі	2	
7	Методика організації та проведення пізнавальних ігор з культурологічних дисциплін	2	
8	Олімпіада культурологічної спрямованості.	2	
9	Позашкільні фахові заходи з культурологічної підготовки.	2	
10	Модульна контрольна робота 2	2	
	Разом	20	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість год.	
		денна	заочна
1	Класифікація методів за характером пізнавальної діяльності (І.Я. Лернер).	3	6
2	М.І. Махмутов та його концепція класифікації методів.	3	6
3	Класифікація методів за Ю.К. Бабанським.	3	6
4	Прийоми і засоби навчання, їх місце та роль в методиці викладання.	3	6
5	Самостійна робота учня: сутність, види, вимоги	3	6
6	Консультація як елемент навчального процесу	3	6
7	Критерії оцінки знань учнів. Види обліку знань.	3	6
8	Спостереження як спосіб контролю у школі	3	6
9	Виховна функція контролю, шляхи її реалізації	3	6
10	Дистанційне навчання в сучасній освіті	3	6
11	Особливості процесу навчання людини на різних вікових етапах.	5	5
12	Активна практична діяльність як фактор розвитку особистості.	5	6
13	Порівняльний аналіз догматичного, пояснювального і проблемного навчання.	5	6

14	Типові, робочі та авторські навчальні програми: спільне та відмінне.	3	6
15	Сучасний підручник: проблема традиційного та новаторського підходів.	5	6
	Разом	53	89

У процесі оцінювання відповіді студентів та виконання ними практичних завдань враховується:

- уміння послідовно й детально висвітлювати проблемні питання методики викладання культурологічних дисциплін;
- відповідне володіння загальними поняттями методики викладання культурологічних дисциплін;
- навички творчого застосування вмінь самостійно розробляти навчальні програми та програми факультативу, гуртка; аналізувати навчально-методичні посібники з культурологічних дисциплін, методи та прийоми викладання культурологічних дисциплін;
- змістовність і правильність виконання завдань, чіткість і повнота відповіді, здатність поєднувати теоретичний матеріал з практичним його відтворенням.

6.5. Індивідуальні завдання (підготовка тематичної папки за темою):

1. Візуальні мистецтва
2. Жанрова палітра музичного мистецтва
3. Театр як синтез мистецтв
4. Екранні мистецтва
5. Полікультурний образ світу
6. Художня культура як духовне явище
7. Художня культура і світ людини
8. Художні напрями та стилі
9. Художня культура і середовище
10. Художня культура рідного краю
11. Образотворче мистецтво
12. Музична культура
13. Театральна культура
14. Образотворче мистецтво
15. Музична культура
16. Театральна культура
17. Образотворче мистецтво
18. Музична культура Театральна культура
19. Образотворче мистецтво
20. Музична культура
21. Театральна культура. Кіномистецтво
22. Художня культура української діаспори
23. Архітектура Європи
24. Архітектура Близького і Далекого Сходу
25. Скульптура — гімн людині

- 26.Образотворче мистецтво Італії: Епоха «титанів»
- 27.Видатні живописці Іспанії
- 28.Фламандський і голландський живопис
- 29.Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво Далекого Сходу
- 30.Декоративно-прикладне мистецтво Близького Сходу
- 31.Декоративно-прикладне мистецтво Африки
- 32.Паркова культура
- 33.Європейська музична культура
- 34.Музична культура Індії і Далекого Сходу
- 35.Музичні ритми Америки
- 36.Японський театр
- 37.Італія — батьківщина оперного мистецтва
- 38.Європейське кіномистецтво.
- 39.Кіно США

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Охарактеризуйте зміст шкільного курсу «Художня культура».
2. Визначте завдання для практичної роботи учнів на уроках з теми за власним вибором.
3. Розкрийте методику проведення аналізу уроку художньої культури.
4. Доберіть засоби наочності й поясніть методику їх використання з теми за власним вибором.
5. Схарактеризуйте структуру та зміст курсу «Методика викладання культурологічних дисциплін».
6. Доберіть систему практичних методів до частини з теми за власним вибором.
7. Охарактеризуйте засоби наочності з художньої культури.
8. Запропонуйте фрагмент повідомлення нового матеріалу з використанням словесних методів до уроку з теми за власним вибором.
9. Схарактеризуйте типи й загальну структуру уроків художньої культури.
- 10.Обґрунтуйте й наведіть приклади використання наочності до теми за власним вибором.
- 11.Охарактеризуйте навчальні посібники зі шкільних курсів «Художня культура України» та «Художня культура світу», а також періодичні видання, популярну літературу та навчально-методичні посібники для вчителів з художньої культури.
- 12.Схарактеризуйте різновиди домашніх завдань з художньої культури з теми за власним вибором.
- 13.Проаналізуйте мету й завдання шкільного курсу «Художня культура».
- 14.Проаналізуйте навчальну програму шкільного курсу «Художня культура».
- 15.Поясніть методику організації практичної роботи учнів на уроці з теми за власним вибором.
- 16.Розкрийте методику розробки календарно-тематичного планування уроків художньої культури.

17. Поясніть методику перевірки пройденого матеріалу з теми за власним вибором.
18. Складіть фрагмент календарно-тематичного плану до занять з художньої культури.
19. Розкрийте методику використання навчальних дискусій з розділу «Світове кіномистецтво» в 11 класі.
20. Розкрийте взаємозв'язок шкільних курсів «Художня культура» з іншими дисциплінами, які вивчаються в школі.
21. Розкрийте методику підготовки пізнавальних ігор з теми за власним вибором.
22. Схарактеризуйте словесні методи, які доцільно використовувати в ході викладання художньої культури в школі. Наведіть приклади.
23. Розробіть завдання до практичної роботи учнів на уроках з теми за власним вибором.
24. Розкрийте методику визначення триєдиної мети уроку. Наведіть приклади.
25. Розробіть завдання до самостійної роботи учнів з теми за власним вибором.
26. Складіть фрагмент календарно-тематичного плану до занять з художньої культури.
27. Розробіть завдання до самостійної роботи учнів на уроках з теми за власним вибором.
28. Визначте й охарактеризуйте базу для проведення екскурсій художньо-культурного напрямку.
29. Розробіть практичні завдання до уроку формування у школярів умінь самостійного вивчення творів художньої культури з теми за власним вибором.
30. Розкрийте предмет, мету і основні завдання курсу «Методика викладання художньої культури, етики, естетики».
31. Розробіть план уроку з теми за власним вибором. Доберіть методи наочності.
32. Обґрунтуйте використання методів контролю навчально-пізнавальної діяльності учнів з теми за власним вибором.
33. Розробіть тематичний план факультативу з художньої культури за власним вибором.
34. Розкрийте методику підготовки та використання пізнавальних ігор з теми за власним вибором.
35. Розробіть зміст пізнавальної гри для школярів. Визначте її місце у системі уроків до програмної теми за власним вибором.
36. Розкрийте структуру плану-конспекту комбінованого уроку з теми за власним вибором.
37. Проаналізуйте мету й завдання шкільного курсу «Мистецтво (профільний рівень)».
38. Проаналізуйте навчальну програму шкільного курсу «Мистецтво (стандартний рівень)».
39. Обґрунтуйте критерії оцінювання письмової відповіді учня на уроці художньої культури.
40. Обґрунтуйте критерії оцінювання усної відповіді учня на уроці художньої культури.

41. Охарактеризуйте вимоги щодо оформлення наочної експозиції кабінету художньої культури.
42. Охарактеризуйте засоби наочності з художньої культури

7.ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Проведення занять передбачає стандартно обладнані навчальні аудиторії та використання технічних засобів (комп'ютер, проєктор).

8.РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ **Основна література**

1. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: зб. наук. пр. НАКККіМ. К.: Міленіум, 2007-2022.
2. Білан Т., Кутняк І. Шкільний курс художньої культури і методика його викладання: навчальний посібник. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2009. 268 с.
3. Зюзіна Т. О. Культурологічна підготовка студентів у вищих навчальних закладах: теоретико-методологічні засади змісту освіти. Луганськ; Вид-во ДЗ, „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2009. 384 с.
4. Климова Л.В. Художня культура. 11 клас. Підручник для загальноосвітніх навч. закл.: академічний рівень, профільний рівень. Київ : Літера ЛТД, 2011.192 с.
5. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посібник / М.М. Закович та ін. 4-те вид., випр. і допов. Київ: Знання, 2009. 589 с.
6. Курова В. Проблема відбору та організації матеріалу в курсі світової художньої культури. *Мистецтво у школі*. 2000. № 17. С. 69-71.
7. Левчук Л.Т. Основи естетики: Програма для спеціалізованих класів загальноосвітніх навчальних закладів гуманітарного профілю [Текст] / Укл. Л.Т.Левчук, О.І.Оніщенко. К., 2002.
8. Масол Л., Коновець С. та ін. «Художня культура України» (8-9 класи): Експериментальна програма для загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій. *Мистецтво та освіта*. 1999.№ 2.-С. 23-44.
9. Методика викладання предмету «Художня культура» в 11 класах загальноосвітніх навчальних закладів: методичні рекомендації для вчителів художньої культури / Укладач Л.М. Казачкова. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2011. URL: <http://refdb.ru/look/2320130-pall.html>
10. Миропольська Н. Експериментальна програма «Художня культура світу» (10-11 класи). *Мистецтво та освіта*. 1999. № 1. С. 19-25.
11. Миропольська Н.Є., Масол Л.М., Гайдамака О.В. Художня культура : підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2012. 176 с.

12. «Мистецтво» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів Назаренко Н. В., Чен Н. В., Севастьянова, Д. О., Мерзлікіна М. М. Харків: Оберіг, 2017.
13. «Мистецтво» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів Масол Л. М. Київ: Освіта, 2017.
14. «Мистецтво» підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів Гайдамака О. В. Київ: Генеза, 2017.
15. «Мистецтво» (рівень стандарту, профільний рівень)» підручник для 10 (11) класу закладів загальної середньої освіти Гайдамака О. В. Київ: Генеза, 2019.
16. «Мистецтво» (рівень стандарту, профільний рівень)» підручник для 10 (11) класу закладів загальної середньої освіти Масол Л. М. Київ: Освіта, 2018.
17. «Мистецтво» (рівень стандарту, профільний рівень)» підручник для 10 (11) класу закладів загальної середньої освіти Комаровська О. А., Миропольська Н. Є., Ничкало С. А., Руденко І. В. Харків: ранок, 2019.
18. «Мистецтво» (рівень стандарту, профільний рівень)» підручник для 10 (11) класу закладів загальної середньої освіти Назаренко Н.В., Чен Н. В., Севастьянова Д.О. Київ: Перун, 2019.
19. Мистецтвознавство ХХ століття: хрестоматія-довідник: навч. посіб. / кол. авт. : А. Баканурський та ін.; упоряд. А. Білик, С. Думасенко. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 424 с.
20. МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія: зб. наук. праць / Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. Київ: ППСМ НАМ України, 2006-2017.
21. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. пр. НАКККіМ. К.: Міленіум, 2007-2022.
22. Назаренко Н.В., Ковальова І.О., Мерзлікіна М.М., Тулінова В.А. Художня культура: Підручн. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. Харків : Оберіг, 2011. 224 с.
23. Полатайко О. М. Система теорій розуміння та інтерпретації художніх творів у фаховій підготовці майбутніх вчителів мистецького профілю. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти.* 2018. Вип. 24. С. 12-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_014_2018_24_5
24. Сучасні проблеми художньої освіти в Україні : зб. наук. праць [Електронне видання] / Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України ; редкол. : В. Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков, Л. А. Дрофань та ін. К.: ППСМ НАМ України, 2005–2022.
25. Українська та зарубіжна культура. Видання 4-е, перероблене і доповнене: Навч. посіб. Львів: Видавництво «Бескид Біт», 2005. 304 с.
26. Художня культура світу: Європейський культурний регіон: Навч. посіб. / Н.Є. Миропольська, Е.В. Белкіна, Л.М. Масол, О.І. Оніщенко. Київ : Вища шк., 2001. 191 с.
27. Художня культура : 9 кл. : підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / Л. В. Климова. К. : Літера ЛТД, 2009. 159 с.

28. Художня культура : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. : рівень стандарту : академ. рівень / Л. М. Масол, Н. Є. Миропольська, О. В. Гайдамака ; за заг. ред. Л. М. Масол. Харків : Ранок, [2011]. 207 с.

29. Художня культура : рівень стандарту : академ. рівень : профіл. рівень. Естетика : 11 кл. : профіл. рівень : прогр. для загальноосвіт. навч. закл. : 10-11 кл. / М-во освіти і науки України ; [Л. М. Масол, Н. Є. Миропольська, О. Оніщенко]. К. : [Поліграфкнига], 2010. 78 с.

30. Художня культура : підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. : проф. рівень / Л. М. Масол [та ін.]. К. : Освіта, 2011. 239 с.

31. Шевнюк О.Л. Історія мистецтв: навч. посіб. Київ : Освіта України, 2015. 452 с.

32. Шевнюк О.Л. Культурологічна освіта майбутнього вчителя: теорія і практика: Монографія. Київ, НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2003. 232 с.

33. Щолокова О.П. Методика викладання світової художньої культури. Підручник для студентів педагогічних університетів. К., 2007. 194 с.

Додаткова

34. Берджер Д. Як ми бачимо /пер. Я.Стріха. Київ: IST Publishing, 2020. 176 с.

35. Браун П. Естетичний інтелект. Як його розвинути і використовувати в бізнесі та житті /пер. з англ. Я.Машико. Київ: Фабула, 2022.

36. Васильєва Л. Особливості викладання інтегрованого курсу "Мистецтво (пізнавальна складова)" у вищих мистецьких навчальних закладах 1-2 рівня акредитації. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 9. С. 186-196. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2018_9_18

37. Курова В. Проблема відбору та організації матеріалу в курсі світової художньої культури. *Мистецтво у школі*. 2000. № 17. С. 69-71.

38. Малафіїв І. В. Дидактика: навч. посібник. Київ : Кондор, 2005.

39. Назарова Л. Підсумкова атестація з курсу «Світова художня культура». *Мистецтво у школі*. 2000. № 4. С. 66.

40. План-конспект уроку художньої культури для 10 класу. Тема: Художня культура Київської Русі URL: http://allref.com.ua/skachaty/Plan-konspekt_uroku_hudojn-oyi_kulturi_dlya_10_klasu/0

41. Полянський П. Музичний брейн-ринг (для учнів 5 класу). *Мистецтво та освіта*. 2000. № 2. С. 43.

42. Презентації до уроків «Художня культура» URL: http://valyakodola.com.ua/load/do_metodiki_vikladannja_predmetu_quot_khudozhnja_kultura_quot/prezentaciji_do_urokiv_quot_khudozhni_kultura_quot/60

43. Рудницька О., Свистельникова Т. Організатор дозвілля молоді (Диск-жокей). Програма спецкурсу (10-11 класи). *Мистецтво та освіта*. 1999. № 1. С. 40-43.

44. Чабан Н.І. Використання пізнавальних екскурсій у ході вивчення українського кіномистецтва *Вісник Житомир. пед. ун-ту*: Наук. період. видання. Житомир: Редакційно-видавничий відділ Житомир. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2004. Вип. 15. С. 35-39.

45. Чабан Н.І. Експериментальна програма гуртка «Світ лялькового театру» *Печатное слово: Информ.-метод. журнал изд-ва ХГУ*. 2003. № 2/7. 48-51.
46. Чабан Н.І. Дидактичні завдання в ході вивчення розділу «Індійський культурний регіон» *Печатное слово: Информ.-метод. журнал изд-ва ХГУ*. 2005. № 1/12. С. 30-33.
47. Чабан Н.І. Моніторинг знань і умінь курсантів / студентів з історії української культури. Навчально-методичний посібник. Херсон, 2011. 80 с.
48. Чабан Н.І. Навчально-методичний посібник з культурології. Херсон, 2007. 206 с.
49. Чабан Н.І. Технології використання кейс-методу на заняттях гуманітарного циклу. *Педагогічний альманах: Зб.наук. праць*. Херсон : РПО, 2010. Випуск 5. С. 183-188.
50. Чабан Н.І. Цикл занять з етики та етикету. *Печатное слово: Информ.-метод. журнал изд-ва ХГУ*. 2006. № 2/19. С. 101-112.
51. Чабан Н.І. Методика вивчення художньої культури Західноєвропейського культурного регіону в 11 класі: Методичні рекомендації для вчителів художньої культури. Херсон, 2005. 45 с.
52. Чабан Н.І. Методика вивчення художньої культури Північноамериканського культурного регіону в 11 класі: Методичні рекомендації для вчителів художньої культури. Ч. 2. Херсон, 2006. 42 с.
53. Чабан Н.І. Методика викладання художньої культури в 11 класі. Індійський культурний регіон. Херсон, 2007. 66 с.
54. Чабан Н.І. Методика використання пізнавальних ігор та завдань для самостійної роботи учнів у ході вивчення розділу «Латиноамериканський культурний регіон» в 11 класі. *Таврійський вісник освіти: Наук.-метод. журнал* – Херсон: Вид-во ХДУ, 2004. № 4. С. 109-118
55. Чабан Н.І. Методичні рекомендації до календарно-тематичного планування уроків художньої культури для вчителів та студентів. Херсон, 2004. 59 с.
56. Чабан Н.І. Методичні рекомендації до позакласної роботи з учнями для студентів факультету культури і мистецтв. Херсон: Вид-во ХДУ, 2004. 52 с.
57. Чабан Н.І. Методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Методика викладання художньої культури» для студентів заочної форми навчання художньо-педагогічного факультету. Херсон, 2002. 20 с.
58. Чабан Н.І. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи студентів художньо-педагогічного факультету з курсу «Методика викладання художньої культури». Херсон, 2001. 36 с.
59. Чабан Н.І. Методичні рекомендації до семінарських занять з курсу «Етика й естетика» для студентів денної форми навчання факультету культури і мистецтв. Херсон: Вид-во ХДУ, 2004. 32 с.
60. Чабан Н.І. Моніторинг знань і умінь курсантів/студентів з історії української культури. Навчально-методичний посібник. Херсон, 2011. 80 с.
61. Чабан Н.І. Обґрунтування програми гуртка декоративно-прикладного мистецтва для десятикласників. *Печатное слово: Информ.-метод. журнал изд-ва ХГУ*. 2004. № 3/8. С. 30-33.

62. Чабан Н.І. Позакласна фахова робота з музичного мистецтва: Методичні рекомендації для вчителів музики загальноосвітніх навчальних закладів. Херсон: Вид-во РПО, 2008. 54 с.
63. Чабан Н.І. Розробки уроків з художньої культури: Методичні рекомендації до проведення занять у школі. Херсон: Вид-во ХДУ, 2003. 33 с.
64. Чабан Н.І. Технології використання кейс-методу на заняттях гуманітарного циклу. *Педагогічний альманах: Зб.наук. праць*. Херсон: РПО, 2010. Випуск 5. С. 183-188.
65. Чабан Н.І. Цикл занять з етики та етикету. *Печатное слово: Информ.-метод. журнал изд-ва ХГУ*. 2006. № 2/19. С. 101-112.
66. Чабан Н.І. Японські театри но і кабукі (урок в 11 класі). *Мистецтво та освіта*. 2006. - № 2 (40). С. 50-52
67. Чабан Н.І. Використання пізнавальних екскурсій у ході вивчення українського кіномистецтва. *Вісник Житомир. пед. ун-ту: Редакційно-видавничий відділ Житомир. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка*, 2004. Вип. 15. С. 35-39.
68. Чабан Н.І. Від джазу до рок-музики. Театралізований урок-гра „Джаз-стадіон”. *Мистецтво та освіта*. 2004. № 2 (32). С. 44-47 .
69. Чабан Н.І. Методика вивчення художньої культури в 9 класі. Медіакультура: Методичні рекомендації для вчителів художньої культури. Ч. 3. Херсон, 2007. 42 с.
70. Чабан Н.І. Художня культура Італії. Епоха Відродження. *Мистецтво та освіта*. 2001. № 1. С. 53-59.
71. Чабан Н.І., Кравченко І.Ф. Розробки виховних заходів: Методичні рекомендації для студентів-практикантів. Херсон: Вид-во ХДУ, 2003. 26 с.
72. Чабан Н.І., Кравченко І.Ф. Формування вмій естетичного аналізу творів декоративно-прикладного мистецтва старшокласниками. *Таврійський вісник освіти: Наук.-метод. Журнал*. Херсон, 2005. № 1. С. 22-30
73. Чабан Н.І. Контроль знань і умінь студентів з методики викладання культурологічних дисциплін: Навч.-метод. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Херсон: Айлант, 2014. 45 с.
74. Шеметилло В. Кохання – вічна тема мистецтва (урок у 7-му класі). *Мистецтво та освіта*. 2001. № 1.С. 49.
75. Herman E. Visual Intelligence: sharpen your perception, change your life. London: HarperOne, 2017. 336 p.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

<http://pidruchniki.ws/kulturologiya/>
<http://www.info-library.com.ua/books.html>
[Електронні версії підручників \(imzo.gov.ua\)](http://imzo.gov.ua)
<http://mari.kiev.ua/science/scientific-publications>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____